СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLIX. Ч. 31. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 8-го лютого 1941. No. 31. Jersey City, N. J., Saturday, February 8, 1941. VOL. XLIX.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УХВАЛЕНІ ЗМІНИ В ЗАКОНОПРОЄКТІ Ч. 1776

По вичерпанню дебат палата представників почала голосувати над ріжними поправками в законопроекті ч. 1776, який має дати президентови широкі права в осуді, яку, коли та кому з чужих держав дати поміч для ведення війни. Дотепер пороблено такі поправки: законопроект є правосильний лиш на протяг двох літ. З 30-им червня 1943 його сила автоматично кінчиться. Президент може обіцювати чужим державам таку зброю й інші воєнні артикули, які будуть виконані і доставлені не пізніше, як до пяти літ, себто до 1946 р. Також палата представників встромила до цього законопроекту клявзулю, яка, на думку деяких людей, може окружним шляхом кожної хвилі відобрати президентови всі його набуті на основі цього законопроекту права.

Зате в палаті представників провалились ті поправки, які хотіли поробити ізоляціоністи. Себто, провалився проект поправки, щоб ухвалити позичку в сумі двох біліонів долярів, за які моглаб набувати в Америці Велика Британія зброю і поза які вона не моглаб виступати. Вкоротити силу законопроєкту до одного року. Заборонити президентови висилати всякі кораблі, торговельні і воєнні, на загрожені війною води. Звеліти президентови радитись шефів армії і фльоти та від них діставати дозвіл на вивіз якоїсь зброї. Всі ці поправки перепали. Залишається тепер основний зміст законопроекту, над яким незадовго будуть голосувати.

ПЕРЕСЛУХАННЯ В СЕНАТІ ПРОДОВЖАЮТЬСЯ

Тимчасом сенатський комітет заграничних справ далі переслухує ріжних свідків. Він таки покликав на переслухання полк. Линдберга і докладно випитав його про його погляди. Линдберг повторив, що не вірить, що Англія виграє, хоч цей раз додавав, що Німеччина може також не виграти. Цей раз він також спростовував поголоски, начеб йому було байдуже, чи виграє Англія. Він сказав, що легко сказати, „я бажаю, щоб виграла Англія", не знаючи, які жертви потягне за собою та вигра. Англія може виграти лиш шляхом довгої, затяжної війни, при співучасти Америки. Жертви не покриють користей виплиниваючих з вигри, казав він. Він також сказав, що теперішня політика уряду, яка вичерпує край зо зброї і воєнних матеріялів, може спричинити це, що Німеччина попробує наїзду на західню півкулю. Про Німеччину далі говорив, що вона дуже сильна, зокрема в повітрі і важко подумати, щоб її побороли в повітрі навіть спільні англьо-американські сили.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ ПАНОМ СЕРЕДЗЕМНОГО МОРЯ

Кореспондент американської пресової агенції Асошіейтед Прес, що находиться на однім з британських воєнних кораблів на Середземному морі, подає, що він уже є кілька днів на морі й нігде не бачив італійських кораблів, ні німецьких летунів. Подає, що британські кораблі пливуть всюди по морі й весь час без ніяких перешкод. З того він заключає, що італійська фльота мусіла понести величезні шкоди і не важиться вже навіть показатись на морі. Теж і німецькі летуни, каже він далі, притихли, бо побачили, що не зважаючи, на їхні великі жертви і відвагу, вони таки не годні нічого вдіяти британським панцирникам„ чи таким кораблям як „Ілюстріоз".

В АЛЬБАНІЇ ДЕЩО ПРИТИХЛО, БО ЗЛА ПОГОДА

З окликами „За честь Італії й Мусолінія!" пробували італійські вояки атакувати тут і там грецькі позиції, але безуспішно. Грецькі звідомлення подають, що всюди на фронті дуже зла погода, яка спиняє більші воєнні посунення. Та цей час є використовуваний на скріплення досі здобутих позицій.

ДОЛЯ ІТАЛІЙЦІВ В АФРИЦІ БЕЗНАДІЙНА

Досі надіяно ся, що італійська армія скупчиться в місті Бенгазі й там спробує ставити британцям більший опір. Тепер так виглядає, що британці зближаються до Бенгазі з двох боків і готові цілковито окружити італійців та відтяти їм усякий відворот на випадок невдачі. Це счинило серед італійців велику паніку. Виглядає, що італійці готові покинути місто, ще заки прийдуть британці. Це певне, що місто евакують. Кажуть, що маршал Ґраціяні має всього тільки до 50,000 вояків, а тих потребуватиме доконче до оборони Тріполіса. Теж і в інших сторонах поводиться італійцям щораз гірше, хоч пробують ставити опір. Так є в Ерітреї, де то італійці поставили величавий памятник, що є при збудованій ними добрій дорозі та має такий напис: „Рим ступає вперед своїми шляхами". Кажуть, що цей напис звучить тепер дуже іронічно.

ВИЛКІ ЗА ЄДНІСТЬ НАЦІЇ

ВАШИНГТОН. — Вендел Вилкі, який повертає отсе до Америки, щоб перед сенатським комітетом заграничних справ дати свої зізнання, вислав до републиканських провідників депеші, щоб вони настоювали на певні зміни в законопроєкті ч. 1776, але остаточно прямували до того, щоб той законопроект перейшов величезною більшістю голосів. Бо край нині в тій справі досить поділений. Коли голоси в конгресі будуть також поділені, цей поділ поглубиться. А це занадто важна справа, щоб у ній нація ділилась на два табори. В заграничних справах кожна нація повинна виступати можливо якнайбільше зєдиненою.

ЛЕТУНСЬКІ КАТАСТРОФИ.

ЛОВЛАК (Невада). — В невадських горах розбився величезний американський бомбовик і в нім згинуло вісім летунів. Причин розбиття покищо не знайдено. Бомбовик відбував вправи і мав на собі тайні інструменти.

ВАЯНДЕНЧ (Лонг Айленд, Н. Й.). — Тут розбився скорий військовий літак типу „перехоплювача" і згинув при тім один летун. Другий летун, що був у літаку, вискочив у час з легкопадом. Причин розбиття покищо не установлено.

ВИНИПЕГ (Канада). — Тут розбився великий пасажирський літак, в якім згинули три пільоти і девять пасажирів.

ВИЯСНЕННЯ З БОКУ ВЛАСТЕЙ.

ВАШИНГТОН. — Департамент війни заявив, що хоч тепер трапляються далеко частіше летунські катастрофи, але це не треба брати як знак, що є нині більше недбальства з боку ріжних осіб. Це значить, що в нинішні часи відбувається далеко більше летунських проб і летів, ніж колись. Тому збільшились також випадки.

СТИМСОН ПРО ВИРІБ ЛІТАКІВ.

ВАШИНГТОН. — Секретар війни, Стимсон, заявив, що вже в короткім часі американські фабрики зачнуть виробляти на широку скалю і першої якости воєнні літаки. Бо фабрики і знаряддя, при помочи яких можна буде виробляти ті літаки, вже на укінченні. В розбудові тих фабрик й того знаряддя, говорив Стимсон, помогли багато Велика Британія, а передтим і Франція.

СКАРЖИТЬ ТИЖНЕВИК „ФРАЙДЕЙ".

НЮ ЙОРК. — Власник ґазетного синдикату, Вилєм Герст, заскаржив до суду нюйорський тижнетик „Фрайдей" за нанесення шкоди в сумі пів міліона долярів, яку він поніс внаслідок наклепів згаданого тижневика, мовляв, Герст дістав від націстів гроші за ту політику, яку він нині піддержує в своїх ґазетах.

ПРИВІТ ДЛЯ ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт дістав привіт і від совєтського премієра Молотова з нагоди його третьої інавгурації на президента. Президент подякував Молотови.

ПЕРЕСТОРОГА НЕ НАКОПИЧУВАТИ ХАРЧІВ.

НЮ ЙОРК. — Директор союзу виробників харчевих продуктів, Пол Вилис, заявив, що нема найменшої потреби нині накопичувати по домах харчі, зі страху, що, мовляв, внаслідок напружених часів і війни харчів буде чимраз менше і вони зростатимуть на ціні. Харчів є подостатком, казав Вилис, а навіть є надвишка харчів. Цю пересторогу Вилис подавав на адресу американських господинь.

НАЗНАЧЕННЯ АМБАСАДОРА ДО ЛОНДОНУ.

ВАШИНГТОН. — Вістки, які кружляли від давна, що новим амбасадором до Лондону буде Джан Винент, тепер справдились. Президент назначив його офіційно амбасадором. Винент є старим републиканцем, але нераз піддержував політику „нового розділу". Колись він був губернатором стейту Ню Гемпшир. Також був директором міжнародного бюра праці і визнається добре в ріжних соціяльних справах. Внаслідок важних соціяльних перемін в Англії президент уважав за відповідне його туди післати. Він добре познайомлений з теперішним англійським міністром праці і робітничим провідником, Ернестом Бівином.

ЗАРІБКИ „ДЖЕНЕРЕЛ МОТОРС".

НЮ ЙОРК. — Компанія „Дженерал Моторс" в минулім році булаб побила всі рекорди зисків, якби не податки. Вона заробила 320 міліонів долярів. Але мусіла заплатити з того податків 125 міліонів. Проте залишилось чимало зисків в її руках. Внаслідок тих зарібків дивиденти на уділах значно підскочили.

ПЕРЕВИЩАТЬ НІМЕЦЬКУ ПРОПАГАНДУ

ЛОНДОН. — Відповідаючи на критичні завваги, звернені в сторону британської пропаґанди, Афред Купер, британський міністер інформацій, відповів в парляменті в такий спосіб, що доказував безуспішність німецької пропаґанди в невтральних краях, де Німеччина постійно тратить на своїм престіжі. Купер говорив про трудноші, які тепер мусить поконувати британська пропаґанда і заповів, що вона цілком певно переможе німецьку пропаґанду.

УКРАЇНСЬКІ ВОЯКИ ДАЛІ В ШВАЙЦАРІЇ

ВІШІ. — З інтернованої в Швайцарії французької армії вернуло до Франції понад 20,000 вояків. Та в Швайцарії лишились ті всі, що не є французами, зокрема ті, що були звязані з польською армією, чи з давньою польською територією.

БАЧИТЬ ЗНИЩЕННЯ ВІД БОМБ. Вендел Вилкі в товаристві Джана Саймона, міністра скарбу в британському кабінеті, оглядає знищення, яке зробили німецькі бомбовики в бібліотеці „Мидел Темпел-а" в Лондоні.

В РУМУНІЇ МОЖЕ ВИБУХНУТИ ЗАГАЛЬНЕ ПОВСТАННЯ

БУКАРЕШТ. — Яке напруження панує ще далі в Румунії, пізнати найкраще по тому, що видано диктаторським способом нові розпорядки про кари смерти на ті особи, що звязані з повстанчою активністю чи переховують тих, що є причиною неспокоїв. Начислено в тих розпорядках аж 20 злочинів, за які будуть карати смертю. Кажуть, що це сталося тому, що уряд надіється в краю повстання. Кажуть далі, що не зважаючи на те, що вислано тисячі вояків і жандармів шукати за Горією Сіма, провідником недавнього повстання, та його таки не можна знайти. Має він ховатись десь у горах і бути в звязку з ріжними невдоволеними елементами зо Залізної Ґвардії. Далі твердять, що по селах і містах є ще велике число людей, готових кожного дня підняти революцію, щоб скинути уряд військового диктатора ген. Антонеску. Кару смерти наложено тепер навіть на тих, що пишуть в ґазетах статті, звернені проти уряду, себто з критикою його діяльности. Також жде кара смерти тих, що щонебудь знають про чиїсь революційні заміри чи вчинки, а того владі не доносять.

СМЕРТНІ ПРИСУДИ В ПОЛЬЩІ.

ІСТАНБУЛ. — Кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс" каже, що тяжко тепер довідатись навіть про те, кому стинають в Европі голови. А про те, що діється під німецькою окупацією в Польщі, можна дізнатись тільки з націстівських ґазет. Але й з них, каже кореспондент, можна вичитати багато. Бо от згідно з тим, що подають німецькі ґазети, в Познані забрало німецькому судови всього чотири години часу, щоб видати смертні присуди на 13 поляків. Це мало бути 20. січня. Та сама преса подає теж і про інші присуди в інших днях.

СЛОВАЧЧИНА В ПОТРІЙНІМ СОЮЗІ.

БРАТИСЛАВА. — Американські кореспонденти доносять, що словацький парлямент ратифікував договір про приналежність Словаччини до Потрійнього Союзу.

ЗАСУДИЛИ ВОЛИНЦЯ НА КАРУ СМЕРТИ.

МОСКВА. — Полк. Ананія Волинця, що брав в 1919 році участь у боротьбі з большевиками, засудив совєтський суд на кару смерти через розстріл. Закинено йому, що в червні 1919 року в Гасині подільським його відділ вигубив 300 большевиків, а іншим разом повішено 140 осіб на його приказ. Волинець мав потім перебувати в Польщі й там його захопили большевики, коли займали Західню Україну.

НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР.

ЛОНДОН. — Польський уряд на вигнанню вислав до Злучених Держав як свого амбасадора Яна Цехановского.

ГОТОВІ НА ВСЯКУ ЕВЕНТУАЛЬНІСТЬ.

БЕРЛІН. — Коли іде про німців, то так є, що вони рішені за всяку ціну піддержати в Франції Лявала і видвигнути його на передове місце, а маршала Петена зробити тільки декоративною фігурою. Коли це не піде нормальним шляхом, тоді, появиться в Парижі новий французький уряд, з яким німці вестимуть властиві переговори. На чолі того уряду стане, очевидно, Пієр Лявaль. Ось це є те, що тепер найбільше турбує маршала і його уряд у Віші.

БРИТІЙЦІ — ДЖЕНТІЛЬМЕНИ!

КІРЕНЕ (Лібія). — Так мав сказати маршал Ґраціяні, командант італійських військ в Африці, до втікаючого італійського населення і радив йому не боятись британців, кажучи, що британці будуть поводитись з ними лагідно і дадуть їм змогу працювати в спокою.

ТРЕБА СТАТИ СЕРІОЗНИМИ!

РИМ. — Таку пригадку дає італійським через радіо італійський журналіст Джіованні Ансальдо, зазначуючи, що подавляюча більшість бере вже війну серіозно, навіть ті, що передше цікавились тільки спортом.

ДОБРИЙ ВИБІР.

ЛОНДОН. — Британська преса ставиться дуже ввічливо до особи нового американського амбасадора, Джана Ґілберта Винента. Каже, що він визнається на европейських справах і знається добре з Антоном Іденом, британським міністром заграничних справ, як теж з іншими міністрами. При тому кажеться, що през. Рузвелт дав Винентови найтяжче завдання, яке тільки тепер може існувати.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc, at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МАҐАЗИН НАКРАДЕНИХ РІЧЕЙ

Так назвав колись Росію московський революціонер Бакунін. А хто хоч трохи визнається в її історії, зокрема в тому, як і з чого вона повставала, та скільки є в ній „накраденого" духового й матеріяльного добра зо самої тільки України-Руси, той не може не признати Бакунінови бистроти ума й чесности за його характеристику Росії. Саме тому, що Бакунін знав, що це за потвора, признавав він, як людина поступова й справедлива, право гноблених цею потворою народів на відірвання від неї й на їхнє власне, незалежне й самостійне життя. І, очевидно, признавав це право теж й українському поневоленому народови.

Як знаємо, мало було таких „росіян", щоб так розумно й благородно думали. Переважала думка чорносотенщини, що не визнавала ніякого українського народу і ніякої України.

Тепер обставини змінились остільки, що в „червоній Росії" вже визнають формально, що Україна й український нарід існують. Та практично вони існують в такій Росії, що то тільки змінила свою давню штучну назву на нову, і виступає тепер як С. С. С. Р. Отже так тепер є, що як для Сталіна так і для останків Романових, що в Німеччині, існує тільки „одна Росія", якої не можна нарушити. Та для гноблених цею Росією народів існує вона далі тільки як тюрма народів з „маґазином" у Москві, до якого звозять з усіх сторін накрадене чи награблене добро.

Ось ту просту правду мусимо тепер раз-у-раз наново видвигати і дбати, щоб вона могла розходитись по Америці. Політичні обставини хвилево так складаються, що декому видається, що є специяльна нагода для пропаґаторів одної Росії. Ось тому знову зачинає підносити голову чорносотенна зграя, що думає провокаціями пошкодити американсько-українській акції в справі домагання такого „нового порядку" в Европі, який давав би українському народови можність свобідно вирішити свою власну долю, включно з правом на цілком незалежне й самостійне державне життя. А що є вигляди на те, що в свобідній Америці таке домагання не повинно не знайти прихильности, то тим треба пояснити собі ось ті ріжні нахабства, якими тепер пописуються „русские" світського й духовного покрою, що то далі звязують українську визвольну акцію з „німецькою інтриґою" та вказують на намагання американських українців допомогти визволенню України як на „націстівську акцію". Найзавзятіші вороги українства й найбільші реакціонери не писали давніше гірше проти України і українського народу, як пишуть тепер в Америці московські „протоєреї" в таких „русских" ґазетах, що називають себе демократичними... Допускаються вони найогиднішого очорнювання українського руху, бажаючи ось так боронити „маґазин накрадених річей", себто гнет і насилля. Та не знають вони і не розуміють одного, а саме того, що їхнє нахабство не ломить українські ряди, а тільки їх скріпляє у вірі, що не тільки правда по їхньому боці, але й — майбутня повна перемога.

НОВИЙ ПЛЯН ВИЗИСКУ УКРАЇНИ

„Ізвєстія" з 1. січня принесли незвичайно обширний „указ" за підписом ЦК партії та уряду СССР про „додаткову оплату праці колхозників за збільшення урожаю хліборобських культур та видайности плекання худоби в Українській ССР".

Характеристичне значіння цього „указу" полягає перед усім в тім, що його видано, принаймні тимчасово, лише для України, і не українською республиканською, а загально-советською владою. Цього досі не робилося, щоб не порушувати загального наскрізь централістичного ладу СССР та не будити сепаратизму поодиноких республик окремими „законами" для них. Але сучасне становище СССР, а зокрема його залежність від Берліна, примушують очевидно московський уряд порушити його дотеперішні засади, не дивлючись на можливі наслідки цього. Виїмок, який робиться тепер для України, зясовує московський уряд тим, що „Україна є передовою советською республикою, тому й виступає першою в боротьбі за збільшення видайности праці... Для колхозів України устійнюється пересічний плян урожаю та завдання пересічної видайности плекання худоби. За перевиконання їх визначається окремими постановами додаткову платню. Досі платилося відповідно до числа днів праці, тепер буде платитися і відповідно до якости праці... Колхозники України зустріли з величезним піднесенням ці постанови, які свідчать про те, як „дбає Сталін про працю колхозників..."

Це справді свідчить про те, „як" він про неї дбає, особливо, коли переглянути уважніше нечувані постанови, які вказують не лише колхозникам, а очевидно й землі та небу дати що найменше означений урожай. Коли його не осягнено, то колхозник дістає відповідно менше за день праці, але визначену данину „державі" він не сміє зменшити, також як заплату Машиново-Тракторним Стаціям, ріжні податки та додаткові кріпацькі забовязання. Збільшення урожаю залежить розуміється почасти від пильнішої праці колхозників, але його пересічний рівень є остільки високий, що його можуть осягти лише поодинокі колхози, що мають кращий ґрунт при сприятливих атмосферичних умовинах. До тогож уряд цей рівень що року невідповідно підвищує, полишаючи колхозникам справжню сизифову роботу. Збагачуються на цім лише колхозні бюрократи, що творять майже третину всіх здібних до праці членів колхозу та так звані „ланкові" погоничі колхозників на полі, що начислюють собі більше зароблених днів. Додаткову платню мають діставати й ті, що ходять за худобою, за перевиконання пляну постачання молока, мяса, масла, вовни, за виплекання понадпересічного числа телят, підсвинків, ягнят і т. і. З оглядуж на те, що худоба повинна мати що їсти, навіть коли самі колхозники голодують, повстають в деяких колхозах противенства поміж скотарськими фармами та хліборобами, які дають бажані нагоди комуністам мішатися до колхозної господарки. Означити, хто має дістати додаткову оплату за перевиконання цих всіх пересічних колхозних плянів, можна звичайно лише тоді, коли тіж самі особи працюють на тих же самих ланах і при тій же самій худобі, наслідком цього колхозники робляться кріпаками не лише держави і колхоза взагалі, а й того чи іншого лану, тих чи інших ґруп худоби чи птахів.

Яким жиром є це пониження кожної людської гідности для колхозної бюрократії і яку масу хаотичної писанини викликають ці нові форми колхозного кріпацтва на Україні, можна собі дуже легко уявити. Остількиж зрозуміло, що все це запроважується саме в Україні, в „передовій республиці", коли ходить про нові ще гірші методи утиску і визиску.

ЗА ЩО ВЕДЕТЬСЯ ТЕПЕРІШНЯ ВІЙНА?

Таке питання ставлять американські ізоляціоністи в вашинґтонському Конґресі. Злучена резолюція сенаторів Гвілера та Ная домагається від американського уряду, щоб цей вивідав від воюючих сторін, які властиво є їхні цілі, й що вони думають вчинити з Европою по закінченню теперішньої війни. Того роду запити не є популярні, бо много уважають дискусію над такими справами за уступку в користь диктаторів. Та проте таки многі настоюють, щоб Америка, заки дасть далекоідучу поміч Анґлії, знала, що буде по вигрі Великої Британії. Бо в ціли Німеччини та Італії в теперішній війні, загал не сумнівається. Він певний, що Гітлерів „новий лад" в Европі це цілковита контроля принаймні цілого европейського континенту Німеччиною й зредукування цілих націй і держав до підрядної ролі.

Коли американська опозиція домагається, щоб були виявлені цілі війни, то й вона як виходить, певна, що Анґлія виграє цю війну. Бо інакше не булоб потреби морочити собі голову тим, що буде по війні. Бо колиб мала виграти Німеччина, то лиш Гітлер та його найближчі співробітники рішалиб, що буде по війні. Отже мова іде про те, що задумує зробити Анґлія, коли вкінці поконає Німеччину. Хто знає анґлійську впертість та любов до вільного життя, той знає, що Анґлія готова понести якнайдальш ідучі жертви, щоб будучий мир був дійсно тривалим. Та всеж таки, воєнні цілі Анґлії мусять бути стверджені більше ясно та докладно, твердять опозиціоністи, бо то замало знати, що Анґлії іде про те, щоб врятувати своє існування.

Коли ходить про Анґлію, то тут і там її лідери заявляються за федерацію Европи. Новий британський амбасадор у Вашинґтоні, лорд Галифекс, заявив, що всі зусилля Анґлії звернені наразі головно в сторону перемоги. Однак навіть саме слово „перемога" не є ще здефіньоване якслід. Бо, припустім, що Німеччина по невдалій спробі нападу на британські острови, запропонує примиря, або навіть сталий мир з Анґлією. Чи це буде вже „перемогою"? І що тоді буде з Францією, Бельґією, Голяндією, Люксембурґом, Данією, Норвеґією, Чехословаччиною, Румунією, Польщею і т. д., що є під німецькою контролею?

Чуємо нераз з уст визначних британських лідерів, що британська імперія воює за визволення всіх народів, що попали в неволю тоталітарних держав. Коли це є остаточна ціль війни, то в такому разі требаб знати, чи піде Анґлія по ліквідації Гітлера теж і проти Советської Росії, яка загарбала стільки чужих територій.

Тяжко припускати, щоб британський уряд не здавав собі справи з того, що помилки вчинені Анґлією в першій світовій війні є надто великі, щоб можна було їх легковажити. Знаємо, що між відомими 14 точками Вудрова Вилсона і між-аліянтським тайним договором були дуже великі розбіжности. Аж в осені 1917 р., коли большевики виявили тайний договір аліянтів з архіву в російській амбасаді в Лондоні, Вилсон проголосив свою воєнну програму. На Верзайській Мировій Конференції він старався знайти компроміс між двома (американською та анґлійською) тезами миру. Німці й до нині твердять, що вони в засаді приняли програму Вилсона, але були змушені підписати інші точки.

Та теперішні умовини є далеко інші від тих, що були в 1918 році. Та одно певне: Анґлія та Америка мусять дуже тісно співпрацювати, якщо після цеї війни має запанувати довший мир. Тоді буде ґарантія, що Верзай не повториться. Тоді Европа буде можливо розбудована на новім федераційнім принципі. В такому випадку не булоб уже місця для „великої Німеччини", „одної Росії", „великої Румунії", „історичної Польщі" і т. д. Найбільша трудність готова бути з Советами.

Ні Анґлія, ні Америка не уважають за відповідне сказати отверто, що вони про це думають. Для них наразі найважніше те, щоб відтягнути Совети від Німеччини.

Якби не було, а питання цілей теперішньої війни, не сходитиме з дискусії як тут, так і в Анґлії. І так повинно бути, бо треба завчасу думати і про те, що буде по вигрі.

НЕМА ВІЛЬНОЇ ПРЕСИ

Можна сміло твердити, що нема вільної преси в тих краях Европи, що є під диктатурами чи контролею диктаторів. Тому треба вміти читати ту, зокрема ту, що виходить в краях, що є під німецькою окупацією. Бо про советську пресу нема потреби говорити. Там усе по старому...

Назагал німці не хочуть замикати ґазет, що виходили в занятих ними краях перед їх окупацією, а тільки хочуть, щоб вони були редаґовані в про-німецькім дусі. Таке подає Й. А. Спенцер в своїм звіті, призначенім для британського міністерства інформації.

Він каже, що майже неможливо довідатись тепер дійсну правду про те, що діється на землях, що є під німецькою владою. Далі зазначує, що преса по правді не відважується, очевидно, писати в проти-німецькому дусі, але дозволяє собі час від часу на ріжні „вияснення", за які її часто потягає до відповідальности німецька воєнна цензура. Наслідок буває часами такий, що редакторів інтернується, а часопис замикається.

Як німці заняли Голяндію, то „Дайче Альґемайне Цайтунг" написала, що „цензури нема", але додала, що припускається, що „часописи будуть рахуватись з новим положенням". Та ті часописи, видно, не дуже з тим положенням числились, бо незабаром треба було їм урядово пригадувати, що „терпеливість вичерпується". Не треба було довго на те останнє ждати, бо зараз замкнено три голяндські часописи на протяг вісьмох тижнів за те, що „вони постійно займали неприязне становище до німців і не були в силі позбутись своєї односторонної пропаганди в користь аліянтів".

Подібне було й в Данії. Там виразно загрожено ґазетам гострими карами, колиб висказували якісь сумніви щодо урядових німецьких заяв про загальні події чи те, що діється в Данії. Особливо слідкують за поясненнями ріжних новинок! Такий нагляд над часописами має той наслідок, що публика не хоче ґазет читати, бо знає, що тяжко з них довідатись про те, що дійсно діється.

В Норвеґії заборонено друкувати воєнні звідомлення, що походять з країв, ворожих Німеччині, а навіть промови самих норвезьких діячів, коли в тих промовах може бути щось таке, що може доводити до терть між німецьким військом і норвезьким народом. Зате від ґазет вимагається, щоб подавали на видному місці всі німецькі воєнні звідомлення.

В Парижі перестало виходити багато ґазет і журналів. Та найбільші ґазети перебрали самі німці і почали їх видавати в протижидівськім і проти-британськім дусі. Навіть так є, що паризька преса служить німцям до юдження одної частини Франції проти другої, до атакування французького уряду в Віші.

ДОГОВІР З МЕКСИКОМ

ВАШИНГТОН. — Самнер Велес, підсекретар стейту, від довшого часу переговорює з представниками Мексика, щоб вирівнати всі непорозуміння з тими обома краями і формально підписати пакт приязні. Незадовго той пакт буде вже підписаний.

ЮЛІЯН ТАРНОВИЧ.

ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ

(13)

Великі історичні скарби, памятки з княжої доби не заховалися до наших часів. Вони пропали на місцях, бо найбільше їх було по городах-замках і манастирях. Всі замки були столицями княжими, бо князь не сидів на одному місці, але обїздив свій край і замки. Крім того замок, кожний зокрема, був осідком когось з княжих достойників: воїводи, тивуна, або тисяцького і меншої старшини ратного поготівля. Кожний замок, себто твердиня, була одночасно й осередком адміністрації: краєвої, обласної, окружної чи волосної. Ядром замку (твердині) був манастир з церквою замковою, були там ще замкові забудування, зокрема терем (палата). Замок був канцелярією адміністраційної округи, а писарями були звичайно черці. Тому по манастирях і замкових церквах було повно урядових памяток.

Крім того замкові манастирі, та ще з катедрою єпископа, проводили школи для боярської і духовної молоді, при школах бібліотеки. Незалежно від того всякий манастир, будь городовий, будь сільський, провадив літопис, де записував всі важніші випадки в краю і в своїй місцевости та явища в природі.

Але церкви, замкові будівлі, чи взагалі манастирські, за рідкими виїмками були деревляні, тому літописи, літописні книги та інше багацтво нераз падали жертвою вогню. Одначе найбільшу страту поніс український нарід через це, що покинула його провідна верства, його культурна і багата верства, боярських дідичів. Переходом своїм під впливи латинського місіонарства, дала вона відразу рішучу перевагу другій стороні, до якої пристала. Та, багацтва деяких аристократів були незмірені і вони від того часу йшли на піддержку польської культури. Словом — втрата українського народу його рідної верхівки рішила заразом і його долю на довгі століття.

Важніші дати за княжих часів 800—1340.

800. Початок Київської державии.

860. Асколд і Дир у Київі.

911. Олег.

943. Ігор.

972. Святослав Завойовник.

979—1015. Володимир Великий.

981. Злука Галичини з Київом.

988. Хрещення України.

1018—1054. Ярослав Мудрий.

1084. Ростиславичі в Галичині.

1153—1187. Ярослав Осмомисл галицький.

1185. Похід Ігоря на Половців.

1200—1205. Почин галицько-володимирської держави. Роман в Галичині.

1205—1264. Данило Галицький:

1223. Перший прихід татар.

1240. Кінець київської держави.

1253. Коронація Данила.

1340. Кінець галицько-володимирської держави та кінець княжих часів.

Українська границя від заходу.

Приглянмося тепер в коротці, яка була тодішня границя між Сходом і Заходом. Крайнє українське місто, згадане в сучасних джерелах — це Переворееськ; але з пізніших вказівок видко, що границя тут сягала значно дальше за це місто. Так волости Крешівська і Замхівська, що займали майже ціле поріччя Танви, зачислялися до Перемиської землі, і соймова конституція 1583 р., що надавала Замойскому староства Крешівське і Замхівське, виразно зачисляє їх до „руських земель". Осади: Крешівська Гута і Княжпільський Майдан показують, що границі Крешівської волости займали правий (північний) беріг Танви. Взагалі границі земель і воєвідств задержувалися в старій Польщі досить добре, й ми зі значною певністю можемо виходити від тих, визначаючи границі давніх українських земель, де бракує нам старших вказівок); треба памятати лише про змінність тутешніх границь в староукраїнських часах, в боротьбі Польщі та України-Руси за пограничні землі.

На лівому боці Сяну область річки Требішні належала ще до Перемиської землі обома берегами: її лівий бік в нижній части належав до староства Лежайського (село Сарина, в актах XV. ст. зачислене до Лежайської королівщини, а у верхній части, на тім же боці, містечко Соколів заложено на ґрунтах „Переворського повіта", як зазначено в осадничому привілею XVI. в. Далі границя йшла, очевидно, вододілом Вислока і Вислоки: на лівім боці Вислока, акти XIV. в. вказують нам в Перемиській землі Ряшів, на горішнім Вислоку Коросно і село Роги на річці Любатовій, при тім одна з цих грамот виразно покликується на часи українських-руських князів в тім означуванню границь. Як пограничні осади Сандомирської землі називають вони Мрову (тепер Мровля на північний захід від Ряшева) і Домброву (мабуть Домброва між Судишевим і Ряшевом). Що стара границя Галичини ішла дійсно на захід від Вислока, це потверджує і Длуґош — як Володаревичі по смерти батька вислали військо в Польщу, але воно „ледви діткнувшися польських границь — спаливши кілька сіл коло Вислоки, вернулося назад". Дуже правдоподібне, що Длуґош, зачерпнув і цю подробицю про Вислоку з українського джерела, як і цілу цю вістку. З неї виходило би, що польська границя йшла десь недалеко Вислоки — правдоподібно по правім боці її. (В актах XV. ст. вичисляють такі села Сяніцького повіта, на захід від Вислока: Бзянка, Вислок, Вороблик, Лежани, Любатівка, Посада Верхня і Нижня, Роги і Торговиська).

Коліно Вислока, де тепер міста Чудець, Стрижів, Фриштак, виступає в польських руках уже в 1270-х рр. як неукраїнські волости, так само Ясло на Вислоці і ряд сіл в його околиці в поріччю Яселки. Одначе ця грамота знана тільки в пізніших потвердженнях і ніяк не можна покладати на її вичислення манастирських маєтностей. Певніше про приналежність Польщі вислоцького коліна можна говорити в 1320-х рр. — воно мабуть не належало тоді до України-Руси; пізніше і воно, і поріччя горішньої Вислоки не зачислялося до українських земель — Перемиської й Сяніцької, і волости Ряшева, Коросна і Яслиськ замикали українську границю від заходу.

Якщо числитися з цими згадками для XIII. ст. виходило би, що ці области горішнього Вислоку й Вислоки часто переходили з українських рук до других, бо з другого боку маємо виразні вказівки, що границя Галичини на карпатськім підгірю — отже на Лемківщині — сягала значно далі на захід, займаючи поріччя Вислоки, хоч все таки не досягала етноґрафічної границі.

(Дальше буде).

НА РІЖНІ ТЕМИ

ПОЧИНАЄТЬСЯ?

Як доносить „Ню Йорк Таймс", уряд завів цензуру над певними новинками про справи краєвої оборони.

Без сумніву така цензура потрібна. Успіх оборони краю в багатьох випадках залежить від задержання тайни.

Одначе, така цензура є немовби заповіддю поширення її на інші справи. Адже це так легко розтягати потребу тайности для цілей оборони краю на щораз дальші ділянки.

ДЛЯ НИХ ЗРОЗУМІЛО

Відомий американський „колюмніст" Вестбрук Пеглер заговорив оноді про загрозу бойкоту газет Скрипса-Говарда, кинену Вилємом Ґріном, президентом Федерації Праці.

Пеглер не закриває зовсім, що, якби Ґрінові вдалося перевести такий бойкот, він нашкодив би багато цим ґазетам. Якби так члени Американської Федерації Праці перестали препумерувати ґазети Скрипса-Говарда, то це мало би передовсім два наслідки, — каже Пеглер. „Поперше, ціни за оголошення впали би відповідно до втрати передплатників; подруге, деякі адвертайзери зовсім перестали би цим ґазетам давати оголошення".

Як це легко сказати американському ґазетяреві про такі справи, що ціна за оголошення залежить від числа читачів ґазети. А як це важко нашому ґазетяреві сказати про такі справи не то звичайному читачеві, але й бизнесменові, а то навіть ґазетяреві!

ТОЙ НІМЕЦЬ ВИЛКІ

При нагоді всідання на літак, щоб вертатися до Америки, Вендел Вилкі сказав:

„Я є чисто німецького походження. Моє родинне ймення не Вилкі, а Вілікі. Мої прадіди покинули Німеччину 90 літ тому, бо вони протестували проти автократії й домагалися права жити як свобідні люди".

Цікаво, що скажуть на це нацистичні пропаґандисти? Певно, що Вилкі не є справжній німець. Адже для них признакою справжнього німця є зносити терпеливо автократію й не домагатися права жити як свобідна людина.

АМЕРИКАНСЬКІ НІМЦІ Й НАЦИСТИ

Говорив далі Вилкі:

„Перекажіть там німцям, що з моїми думками годиться подавляюча частина моїх земляків (себто американців) німецького походження. Вони теж вірять у свободу й людські права. Скажіть німецькому народові, що ми німецькі американці відкидаємо й ненавидимо напасливість і жадобу сили теперішнього німецького уряду".

Що Вилкі говорить правду, на скільки його слова відносяться до нього, нема відай найменшого сумніву. Одначе, чи справді він може таке говорити про подавляючу частину американських німців? Що не всі американські німці є таких поглядів, про це й Вилкі не має видимо сумніву. Певна частина стоїть за нього зовсім певно. Одні з них явно, а інші скрито. Одначе чи поважна часть поділяє погляди Вилкого? Знаємо відай лише одно: американські німці є розбиті.

ПЕРЕКАЗАЛИ?

Послання Вилкого до німців у Німеччині розголошували англійські радія.

Питання лише, чи німці в Німеччині ці авдиції чули. Німецькі коментатори не подали ще ніяких завваг. Одначе з цього ще не можна вносити, що їх в Німеччині зовсім не чули; можливо, що уряд їх перемовчував, щоби не дати їм ще більшого розголосу.

На всякий випадок висказ Вилкія про Німеччину були певно притокою до поважного розчарування для нацистичного уряду, котрого речники підчас останніх президяльних виборів зовсім явно висказувалися за користь перемоги Вилкого для Німеччини.

ЗНАВЦІ

Німецькі газети, що не висказують своїх поглядів, але погляди нацистичного уряду, вже присвячують багато місця доказуванням, що візити Вилкого в Англії мусять пошкодити британським інтересам в Америці.

Мовляв, ці інтереси вимагають піддержки американців для Англії. Американці, мовляв, дадуть цю допомогу, як вони будуть думати, що англійці її дуже потребують. Тимчасом, як каже нацистична преса, Вилкі запевняє, що англійці держаться знаменито. Чуючи такі речі від Вилкого, американці будуть уважати допомогу англійцям зайвою.

Американська преса називає це мудрування нацистичної преси наївністю, признаками очайдушности, „свистанням у темноті" і т. п. І з тону американської преси видно, як сильно помиляється нацистична преса.

КУЛЕЮ В ПЛІТ

Каже між іншим нацистична преса, що „середньо-західній оптимізм" Вилкого не підійде до загалу американців.

Під фразою про „середньо-західній оптимізм" ця преса видно розуміє, що Вилкі, котрий походить з так званого „середнього заходу" (середньо - західніх стейтів) Америки відзначається певним темпераментом, котрий у цій справі відношення американців до Англії й війни проявляється оптимізмом.

Як справді наївним є писання нацистичної преси, видно з факту, що якраз у цьому середньому заході населення найменче проявляє запалу до таких думок, які висказує Вилкі.

ПРЕДСТАВНИК СВОГО УРЯДУ?

Спомини Вилєма Дода, що був через 5 років американським амбасадором у Німеччині, розкривають незвичайно цікаві факти.

Виходить наприклад з цих споминів, що Дод мав великі застереження до бувшого британського амбасадора в Берліні Гендерсона. Цей Гендерсон, каже Дод, стояв за замирення Гітлєра, бо, мовляв, Гітлєр не бажає собі в Европі нічого більше понад обєднання всіх країв, населених німцями.

По одній розмові з Гендерсоном, Дод написав у своїх споминах: „Я дивуюся, чи амбасадор Гендерсон справді представляє свій уряд?"

ОБОРОНА

Пеглер каже, що люди повинні бути справедливі для всіх. І для Мусолінія теж.

Або, властиво, вони можуть нарікати на Беніта Мусолінія, але для Бенія Бома повинні мати всяку пошану, бо він як ворог є багато кориснішим Англії, ніж він був би як її приятель.

Чи справді мав би Мусоліні бути з тих ворогів і з тих приятелів, про яких наш нарід каже: „Боже, врятуй мене від моїх приятелів, бо з ворогами я дам собі самий раду"?

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДЖЕНЕТ, ПА.

Організаційні збори.

Дня 21. січня ц. р. в місцевій клюбовій галі в Дженет, Па., відбулись організаційні союзові збори. Збори розпочав секретар відділу 61-го А. Скубяк короткою промовою, в якій сказав, що кожний чоловік, жінка і дитина повинні бути забезпечені в запомогових організаціях, бо ніхто не знає, коли його чекає нещастя. А котрі запомогові організації найкращі, приявні довідаються від організатора У. Н. Союзу п. В. Загаєвича.

Далі п. Загаєвич почав розяснювати присутним, при помочі чисел, що У. Н. Союз є найкращою організацією і грамоти У. Н. Союзу дають членам найбільше користи.

На зборах були присутні деякі старі союзовці-піоніри, серед них 30-літній союзовець Михайло Морозович і Михайло Степаник. Також був приявний парох укр. прав. громади в Дженет, Па., о. Кон. Сузанський, який по виголошенню реферату п. Загаєвичем також забрав слово і промовив до присутних, що було би нерозумним з боку українських громадян вступати до якихось чужих запомогових організацій, маючи такі добрі свої. Водночас о. парох заявив, що вписав до У. Н. Союза себе і свого сина; а дружина належить вже давно.

Далі забрав слово член 41-го відділу, довголітний союзовець, п. Михайло Степаник і заявив, що є гордий, що належить до такої великої, сильної і доброї організації, якою є У. Н. Союз. Союз рятує своїх членів в нещастю. Раз сам бесідник був порятований Союзом, коли був покалічений на ногу. Він тоді написав до Головної Канцелярії У. Н. Союзу і звідтам дістав $50 запомоги. Далі забирав слово ще один союзовець-піонір, що є вже 30 літ членом — п. Михайло Морозович. Він також давав признання Союзови і додавав, що нераз відділові урядники троха занедбують союзову справу й через те не всі люди, що повинні належати до Союзу, до нього вступають. З тими словами він заявив, що вписує цілу свою родину, сім осіб, до У. Н. Союзу. Знову ж Михайло Степаник записав девять членів своєї родини, а секретар відділу 41, записує свою родину — синів, дочок і внуків — разом 18 осіб. Крім того багато інших обіцяло вступити до відділу.

Збори закінчено співом „Не пора".

Антін Скубяк, секр. зборів.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ШІСТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ.

ШУКАЮТЬ ЗА ЖЕРТВАМИ У РУМОВИЩАХ ГОТЕЛЮ В ЛОНДОНІ.

З ДНЯ

ЩО БУДЕ?

Один наш читач завважує: „Ціла Ваша концепція звязуватись надобре з Британською імперією, щоб у той спосіб помогти нашим терплячим братам у старім краю, опирається на одним, одиським припущенні, що Велика Британія виграє. А що буде, коли вона програє?"

Відповідь на це така: Тоді мабуть прийдеться нам сказати на адресу наших братів у старім краю: „Рятуйтесь самі, бо ми на довгий час не можемо вам нічогісько помогти". В разі прогри Великої Британії, чи точніше англьо-саксонського світу, Злучені Держави Америки готові втратити вплив на біг европейських подій. Серед тих обставин і ми, американські українці, стратимо всякі впливи на біг подій в Европі, зокрема на ті події, що будуть відбуватися на українських землях.

В разі прогри англьо-саксонського світу, ми бодай матимемо те внутрішнє переконання, що зо свойого боку робили все, щоб той світ, з яким ми в Америці звязані органічно, виграв. Сталось інакше — наше сумління чисте.

ЩО БУДЕ, КОЛИ ВИГРАЄ?

Отож, наша виразна пробритійська політика в Америці, на випадок прогри Британської імперії, не заподіє нікому великої шкоди. Зате поставмо собі питання: Що буде, коли Британська імперія виграє?

З тих політичних груп, що орієнтувались на німців, тоді не залишиться і сліду. В Европі наступить творення нової мапи, ділення і пересунення територіями. А многострадальний український нарід звернеться тоді з розпучливим закликом до нас, американських українців, та проситиме: „Рятуйте! Ви там були цілий час. Ви певно представили там наші терпіння, навязали звязки, маєте впливи. Рятуйте!"

ЩО МИ ВІДПОВІМО?

На це ми готові здивовано відповісти: „Ми тут не маємо впливів. Ми стояли осторонь від подій. Ми не вірили, що виграє Велика Британія і відносились байдуже до всього, чекаючи, аж все виясниться та настане сприятливіша конюнктура. Ми боялись дразнити німців, щоб тим вам не пошкодити, а може й собі, бо дехто з нас нишком мріяв, що поверне ще на рідні землі і відграватиме там якусь чільнішу ролю".

Це буде наша відповідь, у той час, коли польські, чеські, а навіть словацькі, румунські, мадярські й інші представники — бо останні народи, хоч урядово звязані з політикою держав „осі", мають своїх „бунтарів" і по цім боці — будуть посередньо і безпосередньо впливати на формування нової карти Европи, на творення нових держав і на пересування територій.

ЩО НІМЦІ ДАЮТЬ УКРАЇНЦЯМ?

Крім твердження, що інші народи, крім німецького, як менше вартні, можуть згинути, аби Німеччина могла жити, і крім побожного побажання, що німці опливалиб у добрі, якби мали території України і Уралю, Гітлєр українцям нічогісько не обіцяв. А тому, що Гітлєр все таки бодай згадає деколи про Україну, яка тепер знаходиться у пекольнім гнеті монголославин, та що німці використовують українців на тих клаптиках українських територій, що залишились під їх пануванням в такий спосіб, що не заказують господарсько - освітньої праці, щоб зєднати собі українців для противаги полякам — дехто з українців хапається немов потопаючий стебелинку за те, що Німеччина готова допомогти справі визволення України.

Але політика, це не сентимент. Широкі маси можуть жити хвилевим сентиментом, тихим бажанням, щоб виграла одна сторона або друга, та задоволитися тим, що мовляв, „маємо орієнтацію, ведемо заграничну політику". Та в той спосіб не сміє поступати провід нації.

ЩО БУЛО В 1914?

В минулій світовій війні центральні держави обіцювали далеко більше українцям, ніж нині. При австрійськім дворі отверто снували пляни створення окремого українського королівства. З полонених українців, взятих у російській армії, творено згодом окремі табори. Дано згоду не тільки полякам, але й українцям на створення леґіону. Щобільше, центральні держави воювали зброєю з гнобителем українців — Москвою. Та нині ті справи виглядають зовсім інакше. Нині Гітлєр в циничний спосіб накладає з Москвою і віддає українські території московському хижакові чи мадярам, обіцюючи „тихцем", себто шляхом пропаґанди — „визволення".

В часі минулої війни було для українців тисячу разів більше причин орієнтуватись на центральні держави, а сумніватись щодо аліянтів. А чи добра була ця орієнтація на центральні держави, беручи під увагу її остаточний вислід? Чи не краще булиб поступили ті українці (а вони були!), що сильно вірили в аліянтів, і по боці аліянтів створили тоді дійсне сильне, заступництво, з авторитетом і відповідними звязками?

Ось такі справи повинні бути заздалегідь основно обговорені й вирішені.

НА НАРОДНІ ПОТРЕБИ

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Коляда на народні цілі.

Заходами жіночого товариства, від. 29. С. У. А. та при помочи кількох свідомих одиниць, пішли з колядою на Йордан, на народну ціль, отсі громадянки і громадяни: М. Глядик, К. Копернюк, К. Королишин, М. Чагарин, Ю. Самборський і О. Колісник.

Жертви зложили по $1: о. Д. Лищишин, І. Тепер, П. Стойко, Т. Лаба, В. Кушнір, Г. Бойко, М. Чагарин, М. Житарук, А. Рімініик, Антін Каролишин, А. Борис, П. Ходоровський, М. Вецал, М. Кінаш, І. Паньків, П. Заяць, П. Гук, О. Косюк, О. Колісник, Ю. Самборський, І. Коцюба, В. Кацюбінський, І. Маленчук, М. Копернюк, М. Глядик, М. Каролишин, П. Василишин; по 50 ц.: А. Каролишин, П. Ліпська, М. Бардачевський, К. Сулима, А. Дзяман, П. Козак, П. Бабій, Д. Герман, М. Барилюк, П. Гудз, А. Рапко, В. Копитко, А. Рожинський, М. Бровчук, К. Альберт, Д. Нитка, Т. Пригарський, Д. Гимбаровський, А. Боднар, М. Сулима, А. Свірська, К. Корніцький, П. Сталенний, М. Карась, В. Липський, А. Пророчок, М. Литвинець, П. Кава, А. Сирота, І. Стрик, А. Самборська, Я. Зарівна, І. Назарик, П. Гимбаровський, М. Кришталович, І. Пурич, М. Гнїт, В. Пасечний, М. Проборівський, Д. Бойко, П. Чагарин, М. Патрило, І. Познанський, А. Писарук, Д. Лукиник, О. Чубай, Т. Кокольський, Н. Кузів, С. Мостецький; по 25 ц.: К. Осова, Ф. Ящемський, І. Околіта, І. Сарахман, В. Козак, М. Сербай, А. Зелененька, В. Маркот, М. Кашуба, І. Туз, Ф. Камфоняк, П. Соломка, Е. Петрович, П. Веспянський, Ф. Гнецко, В. Червінський. Решта дрібними.

Разом $55.85; вислано $30 на інфомативне бюро у Вашинґтоні, а $25.80, на найбільше потребуючих, під теперішний час, інтернованих в Европі, що просять помочі.

Марія Колісник.

АСТОРІЯ, Л., АЙ., Н. Й.

На ріжні цілі.

Гром. Кацюбій з Асторії, Л. Ай. переслав від себе через Обєднання $10 на ріжні народні цілі, в тім на пропаґанду украінської справи, інформаційні брошури і на допомогу інвалідам теперішньої війни.

ЗАБИРАЮТЬ ЖИДІВСЬКІ ПІДПРИЄМСТВА

БРАТИСЛАВА. — Наслідком урядового розпорядку будуть зліквідовані з днем 15. лютого 3,000 жидівських бизнесів.

Життя великих людей, чоловіків і жінок, це приклади великої терпеливости і витривалости.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

НА ВЛАСНІМ БІЗНЕСІ

Іван Федорович, син Василя і Марії Федоровичів, викінчив у 1937. році школу Род Айленд Стейт Калидж, одну з ліпших фармерських шкіл в Новій Англії. Він вибрав собі годівлю дробу як свою спеціяльність. По скінченню школи зараз дістав роботу в Свіфт Ко., яка вислала його до Коломбус, Небраска, плекати малі курчата при помочі інкубатора. Там він набрався більшої практики. По двох роках молодий Федорович вернувся до дому, тобто до Вест Ворвік, Р. Ай., і заложив свій бізнес. Молодий Федорович є людина вибагливої вдачі. Тому його товар походить від курей, які переходять стейтову інспекцію. Українські фармері, купуючи курчата в молодого Федоровича, будуть мати користь і тим самим поможуть українцеви.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 293., відбудуться в неділю, 9. лютого, в 11. годині, у церковній галі. Просимо всіх членів і членкиць явитися, бо маємо важні справе до полагодження. Буде вибір делегата на конвенцію У. Н. Союзу. Обовязком кожного члена бути приявним на тім мітінгу. — Т. Вальорний, секр.

ДІЯЛЬНІСТЬ ДЕПАРТАМЕНТУ ХЛІБОРОБСТВА

Стараннями і під наглядом Бюра Консервації Землі на протязі 1940 року насаджено більше як 67,000,000 дерев і корчів. Майже шістьдесять відсотків з тих насаджень, це були соснові, кедрові та ялинові дерева. До цих пор заходами згаданої установи насаджено 577,624,383 дерев і корчів на просторі 479,006 акрів землі, по фармах і лісах, в усіх стейтах цілого краю.

—о—

Інша установа в місті Ню Йорку, при співучасти місцевих урядників, розвинула пробні пляни продажі молока шкільним дітям по одному центові від склянки. Ці спробу будуть продовжатись до кінця шкільного року, цебто до 30-го червня 1941. Вибрано і призначено, щоби з того пляну могло користати 221,000 дітей. Майже половина з них вже користає з пляну, вживаючи 26,000 кварт молока денно, а перед тим вони купували всього яких 4,500 кварт денно. Якщо цей плян матиме пожаданий успіх, то його можуть увести по інших містах для користей дітей вбогих родичів.

—о—

Хатні вимоги на фармерські продукти постійно поправляються, а це в наслідок збільшеної активности індустрії та збільшення заплат їх робітників, як подає Бюро Агрикультурної Економії у свому звідомленні з переведених дослідів минулого грудня. Бюро теж завважує, що є вигляди на підвишку цін на фармерські продукти.

—о—

Двацять років тому, а саме у грудні 1920 року Департамент Хліборобства вперше проголосив через радіо стації НАА, торговельні новинки. Справді це була бездротна обслуга і до певної міри від аматорів залежало пояснювання її знаків. В травні 1921 р. департамент почав свої перші радіові програми, а фармер міг чути голосу промовця. До того вживано стації КДКА у Пітсбурзі. В той час було тут мало радіових апаратів, що департамент був видав поучення про те, як їх можна зладжувати. Вже 1923 року 85 радіових стацій висилали денно торговельні звіти до поверх 145,000 фармерських хат. До 1929 року число стацій збільшилось на 110, а нині вже 400 стацій кооперує з тою установою, з чого користає яких десять міліонів сільського населення.

—о—

Поширено плян видавання харчевих значків на три нові округи, як доносить секретар агрикультури, Вікард. Тими новими округами є Медфорд, Масс., Амстердам, Н. Й., і Милвил, Н. Дж. Медфорд має 8,760 осіб одержуючих публичну допомогу, котрі тим самим є повноправні приймати участь і користати з пляну; Амстердам має 2,530 таких людей, а Милвил 2,060.

—о—

Консерваційні міри, проведені згідно з програмою фарм, установи „Егрікелчурел Едджестмент Едминістрейшен" (ААА) на протязі 1939 року, мали успіх на фармах, бо обнимали поверх 355,000,000 акрів плодовитої землі, або 78 відсотків усеї плодовитої землі цілого краю, після донесень тої установи. У програмі брало участь яких 5,800,000 фармерів.

—о—

Добавка 67 нових громадських лісів, обнимаючих приблизно 81,000 акрів землі, до загального числа лісів у Злучених Державах на протязі 1939 року, була недавно тому проголошена лісною службою Департаменту Агрікультури. При кінці року число громадських лісів виносило приблизно 1,600 і обнимало поверх 3,000,000 акрів лісистої землі.

Лісна служба теж звідомляє що на протязі фіскального 1940 року одержано прибутків готівкою на загальну суму поверх $5,859,000. Це були приходи з продажі дерева, паші та оплат найму. Ці приходи виказують збільшення суми на майже одного міліона долярів від попередного року.

Загальна Рада — ФЛІС.

ПОКИНУВ НАЙВИЩИЙ СУД. Джеймс С. МекРейнолдс, що служив довгі роки членом Найвищого Суду Злучених Держав, недавно пішов на пенсію.

UFS

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

АНСОНІЯ, КОНН.

Зїзд Стейтової Організації.

Дня 22. грудня м. р. відбувся у Либерті Гол, в Ансонії, річний зїзд Українсько-Американської Політичної Стейтової Організації стейту Конетикат. Зїзд відкрив голова Організації п. А. Мерещак і привитав делегатів і делегаток. По прочитанню програми нарад відчитано спис членів і протокол. Останній був принятий присутніми членами. Дальше наступив вибір уряду на рік 1941, до якого увійшли: Д. Чернявський, голова; П. Салабай, заступник; І. Підлісний, секр. рек.; Й. Шеремета, заступник; Т. Глива, секр. фін.; пані Савяк, заступниця; Л. Бих, касієр; Т. Захаревич, заступник. Контрольори: М. Савяк, Г. Патинок, В. Вавро; організатори — В. Калина, А. Мерещак.

Зїзд ухвалив на ріжні цілі $75.

Іван Підлісний, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БАЛТИМОР, МД. — Місячні збори Бр. Прес. Тройці, від. 320., відбудуться в неділю, 9. лютого, в годині 2. пополудні, в У. Н. Домі, 3101 О'Донел ул. Проситься всіх прибути на означений час. Буде вибір делегата на конвенцію. — Г. Шулька, секр.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

✝

В неділю, 2. лютого 1941. року, помер по тяжкій недузі в шпиталю у Патсвілю, Па., член 9. відділу У. Н. Союзу,

ПАВЛО ЛУЧКАНИН.

Походив зо села Лукове, повіт Лісько, Галичина. До У. Н. Союзу вступив 1915. року. Прожив 55 літ. Оставив жену Марію вдовою і четверо малих дітей сиротами і оставив діти по перший жінці.

Похорон відбудеться в суботу, 8. лютого, в 9. годині рано. Братство постановило гремільно відпровадити тлінні останки на цвинтар на вічний спочинок і сказати:

Спи, Товаришу! Нехай земля Вашингтона буде Тобі легка, як перо!

Ів. Салак, секр.

АМЕРИКАНСЬКА ГОСПОДИНЯ НЕ МОЖЕ ПИТИ КАВИ БЕЗ ЦИКОРІЇ ФРАНКА

Добре горня кави є найліпшою частю вашої їжі, як і гордістю кожної господині, що вона вміє приготовити горня смачної і знаменитої каси.

Правдивий секрет доброї кави є, коли додано ложечку цикорії Франка до меленої каси при варенню. Цикорія має свій знаменитий запах і арому. Коли є вимішана з кавою, вона додає їй правдивого смаку.

Коли спробуєте цикорії раз, то ніколи не будете приготовляти каву без неї. Тут подаємо кілька слів, які написала до нас одна американська господиня.

„Я одержала коробку цикорії, яку Ви прислали мені, і я так полюбила її, що не можу пити кави без неї. Цикорія Франка справді додає їй потрібного смаку".

Не диво, що в найліпших тутешніх ресторанах і в цілій Европі приготовляють каву з цикорією. Навчіть свою доньку, як приготовити добру каву з цикорією Франка.

Цикорія Франка робить добру каву ще ліпшою.

Цикорія Франка продається в коробках, трубках, або на стільковій формі в гросерних або в крамницях кави. Коробка коштує лише 10 центів, а вистарчить вона на місяць-два. Купіть нині. Коли не можете дістати її у вашому сусідстві, напишіть до нас, а ми вишлемо вам коробку даром. Пишіть до:

HEINR. FRANK SONS.
PORT HURON, MICH.

Коли вариться кусник шинки, додайте до води 2 чайні ложечки цукру і десерову ложну оцту. Це поправить смак і колір.

Найбільша ненависть існує звичайно між тими, що булі собі передше найліпшими приятелями.

ТАРЗАН, ч. 222. Схований ворог.

"ALICE! YOU'RE MY SISTER ALICE!" TOMMY IMPLORED AS TARZEELA SEIZED HIM WRATHFULLY!

THE WILD GIRL BELIEVED HE WAS BEGGING FOR MERCY, AND SHE HATED COWARDS. SCORNFULLY SHE FLUNG HIM TO THE GROUND!

ABOVE, GAMBU GRINNED IN EXCITED TRIUMPH. HERE TOGETHER WERE THE TWO WHO BORE THE BLOOD-CURSE OF HIS TRIBE.

THE SAVAGE WAS ENTRANCED BY THE GLORY THAT WOULD BE HIS IF HE KILLED THEM BOTH. WITH UTMOST CAUTION HE BEGAN TO STALK THEM.

UNITED FEATURE SYNDICATE, Inc.

„Алісо, ти моя сестра, Алісо!" Лебедів хлопчина в той час, як Тарзеля з цілої сили і з гнівом термосила його за шию.

Дика дівчина думала, що він просить її пощади. А вона ненавиділа всяких боягузів, які боялись вмирати. Гнівно вона кинула хлопцем до землі.

А на горі дерева Гамбу радів невимовно. Тут, перед ним, змагались дві істоти, на яких ваготіло прокляття його племени.

Дикун в дусі захоплювався тою славою, що могла спасти на того тубильця, який вбє їх обох. Він почав тихцем закрадатись до них.